

LETAK NEMARNIH I LOŠIH »OBAVJEŠTENJA«

U mjesecu prosincu prošle godine (1958.) priređena je u zagrebačkom Muzeju Narodne revolucije »Izložba dokumenata i fotografija o borbama jedinica 32. divizije«. Svakom posjetiocu čuvar na ulazu izložbe, uz ulaznicu, poklonio je i letak »Obavještenja Odbora za proslavu 15-godišnjice 32. divizije«.

Nije ovdje mjesto, da se raspravlja o sadržaju ovih »Obavještenja«, t. j. da se raspravlja, jesu li ona stvarna, dovoljno informativna i služe li pozitivno posjetiocu, ma da bi u tome pogledu bilo objektivnih prigovora i zamjeraka. Ali osim toga udara u oči »stil«, »jezik« i »pravopis« ovih »Obavještenja«, a to je ono, o čemu se može i treba raspravljati u ovom časopisu, zato što sastavak toga letaka vrvi pogreškama, koje poremećuju čak i smisao njegovih »Obavještenja«, što se u ovakvoj prigodi ne bi smjelo dopustiti, pogotovu zato, što taj letak dolazi u ruke mnogih posjetilaca.

Pogreške, na koje ću ovdje ukazati, imaju veće ili manje negativno značenje, ali bez obzira na to, pogotovu zato, što su brojne i »prekobrojne«, dokazuju sastavljačev (piščev) nemar i nepismenost. To se otkriva već u prvoj rečenici, koja veli, da je Odbor »sakupio velik broj fotografija iz NOB sa teritorije Sjeverozapadne Hrvatske, koje se odnose na 32. diviziju...« Umjesto »veliki broj fotografija« bolje je reći: mnoge fotografije; umjesto »teritorije« bolje bi bilo upotrebiti adekvatnu našu riječ »područje«, t. j. područje sjeverozapadne (ne: Sjeverozapadne) Hrvatske, jer atribut »sjeverozapadni« nije nikakvo stalno geografsko ime ili naziv dotičnoga kraja.

U drugoj rečenici dalje stoji: »ali obzirom (treba: s obzirom) da za mnoge od njih (treba: na to, da se o mnogima) nezna (ne zna) datum i mjesto...« No, fotografijama se i ne traži datum i mjesto, nego se traži dan (datum), kada su snimljene, i mjesto, gdje su snimljene. Dalje: »to se mole (bolje: molimo ili pozivamo) posjetioci izložbe da pomognu u identificiranju ovih fotografija«, — a fotografije se ne identificiraju,

nego osobe (ličnosti) i predmeti, koje one prikazuju.

U trećoj rečenici »mole se drugovi... da stave primjedbe na tekst ispod fotografija...«, što, srećom, ne će valjda nitko ni pokušati da učini, pogotovu zato, što mu to ne će dopustiti čuvar ove izložbe ili dežurni, kako stoji u letku, nego će dobronamjeran posjetilac, bude li to smatrao potrebnim, uputiti svoje primjedbe priređivaču izložbe (Odboru), pa će tako postupiti kako valja, a ne kako ga pogrešno upućuje pisac ovoga letka.

U četvrtoj rečenici, sve i ako oprostimo piscu nedostatak potrebnih zarezova (»sitnica«!), prigovorit ćemo mu, što poziva (on veli: »mole sek«) drugove, »da dostavljaju raspoloživa dokumenta (i dr.) radi ustupanja Muzeju... odnosno Odboru...« Što su ovdje »raspoloživa dokumenta«? — valjda: dokumenti, kojima raspolažu drugovi. Zatim nisu to »dokumenta«, nego »dokumenti«, jer je i ova imenica, muškoga, a ne srednjega roda. Zašto »radi ustupanja Muzeju«, kad treba reći: da se ustupe. Sudeći po stilizaciji, »Muzej odnosno Odbor« jest jedno (ustanova, tijelo) sa dva imena (hoćeš ovo, hoćeš ono, isto je), a stvarno su to dva tijela, koja se tu odjeljuju veznikom »ili«.

Čudnu smutnju pobuđuje rečenica, koja veli, da se »dokumenta (i dr.) mogu otkupiti nakon izbora odgovarajućih organa Muzeja...«, jer se time kaže, da se dokumenti otkupljuju zbog svojih grijeha ili u najmanju ruku, kupuju sami sebe; a što je najgore, taj će se otkup izvršiti, tek kad se izaberu odgovarajući organi Muzeja! A htjelo se, zacijelo, reći: Dokumente (i drugo), koje izaberu stručnjaci Muzeja (»odgovarajući organi«), otkupit ćemo.

Stilska neskladnost (rogobatnost) očituje se i u rečenici: »Fotografije će se fotokopirati i ako vlasnici zahtjevu (treba: zahtijevaju) povratak (umjesto: da im se vrate), iste (!) će se uredno (?) i na vrijeme(?) vratiti vlasniku.« A sve bi se to moglo reći jednostavno i dobro: »Budu li vlasnici fotografija zahtijevali, da im se fotografije vrate, Muzej će ih fotokopirati i odmah potom vratiti neoštećene.« Isto tako mogla bi se uljepšati

rečenica, koja veli: »Dokumenta (i dr.), kao i predmete poginulih drugova dostavljati na adresu«, što znači: Dokumente (i dr.) i predmete, što su ostali od poginulih drugova, dostavljajte (ili pošaljite) na adresu...

Nepoznavanje ijekavice već je ovdje za-bilježeno (zahtjevaju umjesto zahtijevaju), što se još ponavlja primjerom »cjena« (cijena). Drugo je pak nepoznavanje sklanjanja (deklinacije), pa se ovdje plural imenice »kotar« piše »kotarevi« (umjesto: kotari), a imenice se povezuju crticom (slikar-partizan, slikara-partizana), premda, po pravilu, ne treba više crtice (treba: slikara partizana).

Dalje se »mole« »učesnici-borci (kao da se može biti borac i bez učestvovanja!)... da pregledaju spisak (t. j. popis) učesnika-boraca (!)... te da stave svoje primjedbe i dopune«, a kamo? Na »spisak«?

Čudno je, što se »Odbor... izvinjava (t. j. ispričava) svim (ili: svima) borcima i članovima porodica (t. j. rodbini) ukoliko (t. j. ako) neki od poginulih i ranjenih (t. j. neki poginuli ili ranjeni) nije unešen (t. j. unesen) u naznačenim(!?) spiskovima« (t. j. popisima).

Pogreška ima, dalje, u rečenici: »Za većinu (treba: o većini) drugova... Odbor raspolaže sa bližim (t. j. potanjim, ali bez prijedloga »sa«) podacima — datum i mjesto ranjavanja i dr. (što znači: ima podatke o mjestu, dijelu tijela, što je ranjeno!). Zatim: »Ukoliko su (t. j. ako su) nekome potrebni takvi podaci, molimo da se ovakav zahtjev unese u Knjigu primjedbi i pitanja s naznakom adrese gdje (t. j. kamo) treba podatke dostaviti.« A umjesto tako rogobatnog »obavještenja«, moglo se lijepo, jednostavno reći: »Ako su kome potrebni takvi podaci, neka to upiše u Knjigu primjetaba i pitanja, i uz to označi adresu, kamo želi da mu se pošalju zatraženi podaci.«

Birokratski stil uočljiv je u rečenici: »Ovdje se izlaže spisak štabova-divizije (?) i brigada, te molimo drugove borce 32. divizije, da isti(!) dopune i ispravke, što bi se moglo kazati drugačije, svakako bolje: »Ovo je popis štaba divizije i štabova brigada, pa molimo borce bivše 32. divizije, da nam dostave eventualne dopune i ispravke.«

Ali još uvijek ostaje pitanje: zar će borci dopunjavati i ispravljati dotični spisak (popis) na samoj izložbi? Jer što će na to »dežurni« (čuvar)?

Neskladna je i rečenica: »Radi potpune informacije o proslavi..., preporuča se svim (t. j. svima) drugovima..., da kupe i da da se upoznaju sa (t. j. s) programom za proslavu...«, što bi trebalo stilizirati otprilike ovako: »Da se što potpunije informiraju o proslavi... preporučujemo drugovima... da kupe program proslave« (a ne program za proslavu).

Na kraju, anonimni sastavljač (pisac) ovog nepismenog letka »obavještava« (t. j. obavještuje) nas, »da će izložba biti izložena«, a mogao je reći, da će se ova izložba prenijeti i otvoriti u Krapini i t. d. »Ujedno se moli dopunjavanje podataka«, kao da se podaci dopunjuju, a dopunjuje se građa izložbe daljnjim podacima, što »doprinose« (treba: pridonose) dokumentiranju...

Potrebno je (dobronamjerno je) ukazati na takve pogreške i besmislice ovoga letka zato, što se takvim nesavjesnim i neodgovornim (nepismenim) postupkom kompromitira ova vrijedna i zanimljiva priredba rodoljubnog značenja, pogotovu što se taj letak — kako već rekoh — nudi svima, brojnim posjetiocima izložbe, pa se već na prvom koraku, na ulazu izložbe, stječe utisak o nemaru i sl., jer su »obavještenja« više dezinformacija, nego ono, što bi trebalo da jesu.

Milan Selaković

STRAHOVIT JEZIČNI I PRAVOPISNI NEMAR

Na fotografskoj izložbi »Porodica čovjeka«, koja je trajala od 15. X. do 16. X. 1958. u Zagrebu, dijeljeno je specijalno izdanje »Pregleda« br. XI. 1958.

Taj časopis je tiskan na najfinijem papiru, koji omogućuje vjernu reprodukciju fotografija. U tom pogledu »Pregled« je znatna potpora izložbi, jer omogućuje posjetiocu, da i kod kuće obnovi niz utisaka s ove zaista uspjele izložbe.